

VAKUUTUSMEKLARITUTKINTO 13.3.2015, YLEINEN OSA

Kirjoita jokainen vastaus eri paperille. Merkitse jokaiseen vastauspaperiin ilmoittautuessasi saamasi henkilönnumero, älä nimeäsi. Jos jätät vastaamatta johonkin kysymykseen, jätä kuitenkin vastauspaperi, josta ilmenevät henkilönnumerosi ja kyseisen kysymyksen numero. Kysymyskohtainen enimmäispistemäärä on mainittu kunkin kysymyksen kohdalla. Tentin enimmäispistemäärä on 50 pistettä.

Vastaukset arvostellaan tenttimateriaalin perusteella.

Kysymykset 1–12 ovat monivalintatehtäviä. Valitse oikea vaihtoehto. Vain yksi vaihtoehto on oikea. Merkitse vastauksesi kysymyspaperiin.

1. Vakuutusedustajan lainvastaista markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä EI voi kieltää

- a) käräjäoikeus.
- b) markkinaoikeus.
- c) Finanssivalvonta.
- d) kuluttaja-asiamies. (1,5 p)

a); Mikko Määttä – Raine Forsman: Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta. Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy. Helsinki 2005, s. 158 ja 159; Vakuutusedustuslaki 33 ja 34 §

2. Kun vakuutuksenottaja irtisanoo vakuutuksen,

- a) vain kirjallisesti paperilla tehty irtisanomisilmoitus on pätevä.
- b) vakuutus voidaan poikkeuksellisissa tapauksissa irtisanoa myös suullisesti.
- c) vakuutus päättyy, kun kirjallisesti tehty irtisanomisilmoitus saapuu vakuutuksenantajalle.
- d) vakuutus päättyy, kun kirjallinen irtisanomisilmoitus on lähetetty tai annettu vakuutuksenantajalle, jollei ilmoituksessa ole mainittu muusta ajankohdasta. (1,5 p)

d); Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 231; Vakuutussopimuslaki 12 §

3. Mikä seuraavista väitteistä EI kuvaa hyvän vakuutustavan sisältöä?

- a) Vahinkovakuutuksessa rajoitusehdot ja omavastuu eivät saa olla niin laajoja, että vakuutusyhtiöllä ei käytännössä ole vakuutettavaa riskiä.
- b) Asiakkaan kirjeeseen on vastattava kohtuullisessa ajassa.
- c) Vakuutus kirjassa tulee olla näkyvillä vakuutusmaksun määrä ilman alennuksia.
- d) Vakuutusyhtiön korvauskäsittelyssä voidaan käsitellä suurimmat vahingot nopeammin kuin pienet. (1,5 p)

d); Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 122 ja 123

4. Sijoitussidonnaisen vakuutuksen ottanut kuluttaja voi saattaa vakuutusta koskevan asiansa

- a) vakuutusoikeuden käsiteltäväksi.
- b) Vakuutuslautakunnan käsiteltäväksi.
- c) kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi.
- d) valintansa mukaan joko Vakuutuslautakunnan tai kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi. (1,5 p)

b); Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 289 ja 294–296

5. Mikä seuraavista liikennevakuutusta koskevista väittämistä pitää paikkansa?

- a) Jos ajoneuvoa ei koske rekisteröintivelvollisuus, sille ei tarvitse ottaa myöskään liikennevakuutusta.
- b) Suomen valtion sekä sen omistamien yhtiöiden ja liikelaitosten ei tarvitse ottaa liikennevakuutusta ajoneuvoilleen.
- c) Liikennevakuutus on automaattisesti voimassa myös muissa Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa kuin Suomessa.
- d) Liikennevakuutuksesta ei korvata yksityisalueilla tai maastossa aiheutuneita liikennevahinkoja. (1,5 p)

c); Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi. 12. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Turenki 2014, s. 440–442

6. Vakuutusasiakkaan oikeus itseään koskevien tietojen tarkastamiseen. Mikä seuraavista henkilötietojen tarkastusoikeutta koskevista väitteistä EI pidä paikkaansa?

- a) Jokaisella on oikeus saada tietää, mitä tietoja hänestä on tallennettuna vakuutusyhtiön henkilörekistereihin tai ettei rekisterissä ole häntä koskevia tietoja.
- b) Tarkastusoikeuttaan käyttävän henkilön on esitettävä pyyntö vakuutusyhtiölle omakätisesti allekirjoitetussa kirjeessä tai henkilökohtaisesti yhtiön toimipisteessä.
- c) Vakuutusyhtiön on annettava tarkastusoikeutta käyttävälle kirjallisesti tiedot tallennetuista henkilötiedoista.
- d) Tarkastusoikeutta käyttävälle henkilölle on ilmoitettava myös henkilötietojen säännönmukaiset tietolähteet ja luovutuskohteet sekä se, mihin tietoja käytetään. (1,5 p)

c); Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 319

7. Mikä seuraavista vakuutuksenottajan tiedonantovelvollisuutta koskevista väitteistä pitää paikkansa? Vakuutussopimusta solmittaessa vakuutuksenottajan tulee vakuutussopimuslain mukaan

- a) vastata vakuutuksenantajan esittämiin kysymyksiin.
- b) kertoa myös muista seikoista, joilla hän arvelee olevan merkitystä vakuutuksenantajalle.
- c) vastata vain niihin vakuutuksenantajan esittämiin kysymyksiin, joita hän pitää vakuutettavan riskin kannalta merkityksellisinä.
- d) Vakuutuksenottajan tiedonantovelvollisuus poikkeaa vakuutetun tiedonantovelvollisuudesta. (1,5 p)

a); *Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 128 ja 157*

8. Mikä seuraavista yksityistapaturmavakuutuksia koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Vakuutuksen sisältö määräytyy pääasiassa tapaturmavakuutuslain mukaan.
- b) Korvattavan tapaturman käsite määräytyy vakuutus sopimuslain mukaan.
- c) Invaliditeettikorvauksen määrään vaikuttavat vamman laatu, mutta ei sitä vastoin vakuutetun ammatti ja harrastukset.
- d) Jos vamman ovat aiheuttaneet yhdessä tapaturma ja vakuutetulla aikaisemmin ollut sairaus, vakuutetulla ei ole yksityistapaturmavakuutuksen nojalla oikeutta korvaukseen. (1,5 p)

c); *Jukka Rantala –Esko Kivisaari: Vakuutusoppi. 12. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Turenki 2014, s. 504 ja 505*

9. Mikä seuraavista ryhmätuvakuutusta koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Vakuutus sopimuslaki ei koske ryhmätuvakuutuksia.
- b) Ryhmätuvakuutuksia pidetään vakuutus sopimuslaissa ryhmä vakuutuksina.
- c) Ryhmätuvakuutuksen vakuutus maksun maksaa kokonaan tai osittain vakuutettu.
- d) Sellaisia vapaamuotoisia työeläkevakuutuksia, joissa työntekijät maksavat osan vakuutus maksusta, pidetään vakuutus sopimuslain mukaan ryhmätuvakuutuksina. (1,5 p)

c); *Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2010, s. 130, 240 ja 241; Vakuutus sopimuslaki 1 ja 2 §*

10. Mikä seuraavista vakuutus korvauksen maksamiseen liittyvistä väitteistä pitää paikkansa?

- a) Korvauksen hakijan on tehtävä vahinkoilmoitus kuukauden kuluessa vahingon sattumisesta.
- b) Henkilövahinkojen varalta otetuissa vakuutuksissa korvausta on haettava viimeistään 10 vuoden kuluttua vakuutus tapahtuman sattumisesta.
- c) Korvauksen hakijan on annettava vakuutus yhtiölle korvaus vastuun selvittämiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot, mukaan lukien asiakirjat ja tiedot sellaisista seikoista, jotka voivat johtaa korvauksen epäämiseen.
- d) Vakuutuksen antajan on maksettava korvaus kuukauden kuluessa vahinkoilmoituksen saapumisesta. (1,5 p)

c); *Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2010, s. 208, 210, 211 ja 213; Vakuutus sopimuslaki 69, 70 ja 73 §*

11. Mikä seuraavista yritysten keskeytysvakuutusta koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Henkilökeskeytysvakuutuksella voidaan varautua avainhenkilön tapaturmasta johtuviin katteen menetyksiin tai sijaisen ylimääräisiin palkkakustannuksiin.

- b) Riippuvuuskeskeytysvakuutuksilla voidaan kattaa vain ulkoisista riippuvaisuuksista (esim. alihankkijat, julkiset palvelut, asiakkaat) aiheutuvia riskejä, mutta ei sitä vastoin sisäisistä riippuvuuksista (esim. konserniin kuuluvat muut yhtiöt) aiheutuvia.
- c) Riippuvuuskeskeytysvakuutuksista voidaan korvata vain vakuutuskirjaan merkityn liikekumppanin esinevahingoista aiheutuneita keskeytysvahinkoja.
- d) Myöhästymiskeskeytysvakuutus on tarkoitettu kattamaan urakoitsijalle rakennuskohteen myöhästymisestä aiheutuvia sopimussakkoja. (1,5 p)

a); Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi. 12. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Turenki 2014, s. 577 ja 578

12. Kuluttajansuojalaissa tarkoitettua etämyyntiä on

- a) vakuutusten myynti asiamiehen välityksellä.
- b) vakuutusten myynti ulkomaisen vakuutusyhtiön toimesta.
- c) vain vakuutusyhtiön aloitteesta tehty puhelinmyynti.
- d) vakuutusten myynti siten, että markkinointi ja vakuutussopimuksen tekeminen tapahtuu ilman, että sopimusosapuolet ovat yhtä aikaa läsnä. (1,5 p)

d); Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 266; Kuluttajansuojalain 6 a luku 4 §

13. Selvitä, mitä omavastuulla tarkoitetaan ja miksi omavastuuehtoja käytetään vakuutuksissa. Selvitä lisäksi, minkä tyyppisiä omavastuuehtoja vakuutuksissa käytetään? (3 p)

Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi. 12. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Turenki 2014, s. 218 ja 219

14. Määrittele seuraavat käsitteet:

- a) rinnakkaisvakuutus
- b) monivakuutus
- c) fronting. (3 p)

Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi. 12. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Turenki 2014, s. 601 ja 604

15. Selvitä, mitkä keskeiset lait säätelevät vakuutusedustajan toimintaa ja mitä ymmärretään hyvällä meklaritavalla. (3 p)

Mikko Määttä – Raine Forsman: Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta. Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy. Helsinki 2005, s. 35–37

16. Määrittele vakuutusedustus. Luettele lisäksi kolme tapausta, jolloin toimintaa ei määritelmästä poiketen pidetä vakuutusedustuksena. (3 p)

Mikko Määttä – Raine Forsman: Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta. Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy. Helsinki 2005, s. 19–21; Vakuutusedustuslaki 1 §

17. Selvitä, minkälaiset vakuutusmeklarin riippuvuussuhteet vakuutuksenantajaan ovat kiellettyjä. (3 p)

Mikko Määttä – Raine Forsman: Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta, Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy. Helsinki 2005, s. 30 ja 31

18. Selvitä asiamiehen ja meklarin markkinoinnin ero vakuutusedustuslaissa. (3 p)

Mikko Määttä – Raine Forsman: Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta. Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy. Helsinki 2005, s. 65; Vakuutusedustuslaki 22 § 4 mom

19. Mitkä seikat toimeksiantosopimuksesta on vähintään käytävä ilmi? Selvitä lisäksi, mitä eroa on toimeksiantosopimuksella ja valtakirjalla. (3 p)

Mikko Määttä – Raine Forsman: Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta. Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy. Helsinki 2005, s. 71–74; Vakuutusedustuslaki 23 §

20. Selvitä vakuutuksenantajan vastuu sen antamista puutteellisista tai virheellisistä tiedoista vakuutuksenottajalle vakuutussopimuslain mukaan. (3 p)

Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 142–147; Vakuutussopimuslaki 9 §

21. Selvitä, mitä tarkoitetaan

- varallisuusvahingolla
 - omaisuusvahingoissa jälleenhankinta-arvolla ja päivänarvolla sekä millä edellytyksellä vakuutetulla on oikeus saada jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus.
- (4 p)

Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi. 12. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Turenki 2014, s. 145 ja 148

22. Jaottele vapaaehtoiset vakuutukset vakuutussopimuslain systematiikan mukaisesti. Kerro myös, miten tämä jaottelu poikkeaa EU:n vakuutusdirektiiveissä käytetystä jaottelusta. (4 p)

Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi. 12. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Turenki 2014, s. 81 ja 465; Vakuutussopimuslaki

VAKUUTUSMEKLARITUTKINTO 12.3.2015, VAHINKOVAKUUTUSOSA

Kirjoita jokainen vastaus eri paperille. Merkitse jokaiseen vastauspaperiin ilmoittautuessasi saamasi henkilönnumero, älä nimeäsi. Jos jätät vastaamatta johonkin kysymykseen, jätä kuitenkin vastauspaperi, josta ilmenevät henkilönnumerosi ja kyseisen kysymyksen numero. Kysymyskohtainen enimmäispistemäärä on mainittu kunkin kysymyksen kohdalla. Tentin enimmäispistemäärä on 50 pistettä.

Vastaukset arvostellaan tenttimateriaalin perusteella.

Kysymykset 1–8 ovat monivalintatehtäviä. Valitse oikea vaihtoehto. Vain yksi vaihtoehto on oikea. Merkitse vastauksesi kysymyspaperiin.

1. Vastuuvakuutuksessa on vakuutettuna

- a) se, joka on kärsinyt vahingon.
- b) se, joka on ottanut vakuutuksen.
- c) se, jonka aiheuttamien vahinkojen varalta vakuutus on otettu.
- d) Vastuuvakuutuksessa ei ole varsinaista vakuutettua. (1,5 p)

c); Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs: Vastuuvakuutus, 3. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2014, s. 91

2. Työtapaturmavakuutuksen korvauksesta voidaan käytännössä tehdä vähennys

- a) päihtymyksen perusteella, jos se on aiheuttanut tapaturman.
- b) huolimattomuuden perusteella.
- c) jos työntekijä on toiminut vastoin määräyksiä ja ohjeita.
- d) Vähennystä ei voida tehdä millään perusteella. (1,5 p)

a); Sirpa Kukkonen – Terttu Karmavalo: Työtapaturmakirja. Työtapaturmien ja ammattitautien korvaus- ja vakuutusasiat. 14. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2014, s. 156–157

3. Mikä seuraavista tuotevastuuvakuutusta koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Tuotevastuuvakuutuksesta korvataan vain vahinkoja, joista valmistaja, maahantuojaja tai myyjä on tuotevastuulain nojalla vastuussa.
- b) Tuotevastuuvakuutuksesta voidaan korvata virheelliselle tuotteelle itselleen aiheutuneita vahinkoja.
- c) Tuotevastuuvakuutuksesta korvataan valmistetun, maahantuodun tai myydyn tuotteen virheellisyydestä aiheutuneita henkilö- ja esinevahinkoja.
- d) Tuotevastuuvakuutuksesta korvataan virheellisestä tuotteesta jälleenmyyjille aiheutuvaa taloudellista tappiota. (1,5 p)

c); Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs: Vastuuvakuutus, 3. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2014 s. 75 ja 142–145

4. Mikä seuraavista korvauksen alentamiseen tai epäämiseen alkoholin tai huumaavan aineen vaikutuksen alaisena olemisen vuoksi liittyvistä väitteistä pitää vakuutussopimuslain mukaan paikkansa?

- a) Korvausta voidaan alentaa tai se voidaan evätä, jos vakuutetun menettely alkoholin tai huumaavan aineen vaikutuksen alaisena on vaikuttanut vahingon syntyyn tai sen laajuuteen.
- b) Korvausta voidaan alentaa tai se evätä jo pelkästään sillä perusteella, että vakuutettu on ollut alkoholin tai huumaavan aineen vaikutuksen alaisena vahinkotapahtuman sattuessa.
- c) Vakuutetulle suoritettavaa korvausta voidaan alentaa sillä perusteella, että sivullinen on aiheuttanut vahingon alkoholin tai huumaavan aineen vaikutuksen alaisena.
- d) Alkoholin tai huumaavan aineen vaikutuksella ei ole merkitystä korvauksen kannalta. (1,5p)

a); Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2011, s. 380–382

5. Työtapaturma-asioiden muutoksenhaussa ensimmäinen valitusaste on

- a) vakuutusosoikeus.
- b) tapaturma-asian korvauslautakunta.
- c) sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta.
- d) tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta. (1,5 p)

d); Sirpa Kukkonen – Terttu Karmavalo: Työtapaturmakirja. Työtapaturmien ja ammattitautien korvaus- ja vakuutusasiat. 14. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2014, s. 171–173

6. Jos vakuutettu omaisuus myydään,

- a) vakuutus päättyy omaisuuden omistusoikeuden siirtyessä ostajalle.
- b) vakuutus päättyy omaisuuden hallintaoikeuden siirtyessä ostajalle.
- c) ostajalla on oikeus vakuutuskorvaukseen myyjän ottaman vakuutuksen perusteella, jos vakuutustapahtuma sattuu 14 päivän kuluessa omaisuuden hallintaoikeuden siirtymisestä.
- d) myyjän ottaman vakuutuksen voimassaolo ostajan hyväksi lakkaa viimeistään silloin, kun 14 päivää on kulunut omistusoikeuden siirtymisestä. (1,5 p)

d); Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Saarijärvi 2011, s. 108 ja 109

7. Yrityksille myönnettävät toiminnan vastuuvakuutukset kattavat tavallisesti

- a) toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenen yhtiöoikeudellisen vahingonkorvausvastuun.
- b) yrityksen toiminnasta muille kuin yritykselle itselleen aiheutuneet henkilö- ja esinevahingot.
- c) myös yrityksen sopimusrikkomuksista aiheutuvia varallisuusvahinkoja, jotka eivät liity henkilö- tai esinevahinkoihin.
- d) yrityksen lainaamalle tai vuokraamalle työvälineelle aiheutuneen vahingon. (1,5 p)

b); Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs: Vastuuvakuutus, 3. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2014, s. 120–122

8. Vakuutusehto "vakuutetun tulee noudattaa esineen hoidossa normaalia huolellisuutta"

- a) on suojeleohje.
- b) on vastuunrajoitusehto.
- c) on sekä suojeleohje että vastuunrajoitusehto.
- d) ei ole suojeleohje eikä vastuunrajoitusehto. (1,5 p)

d); *Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Saarijärvi 2011, s.165, 382 ja 383*

9. Korvataanko seuraavat tilanteet lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta? Perustele vastauksesi.
- A tulee pyörällä töihin ja käy suihkussa työpaikan pukuhuoneessa. Hiuksia harjatessa kamman piikki osuu häntä vahingossa silmään.
 - B on lähdössä töihin. Kotiovea avatessaan hän kompastuu eteisessä lojuvaan jalkapalloon ja hänen polvensa vääntyy.
 - Etätyötä kotonaan tekevä C kaatuu työpäivänsä aikana, kun hän on menossa keittiöön keittämään kahvia. (3 p)

Sirpa Kukkonen – Terttu Karmavalo: Työtapaturmakirja, Työtapaturmien ja ammattitautien korvaus- ja vakuutusasiat, 14. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Tampere 2014, s. 52, 53, 55

10. A kompastui ja kaatui työpaikkansa portaissa saaden säärimurtuman. Vahingon yhteydessä rikkoutuivat A:n taskussa olleet silmälasit, kädessä ollut kännykkä ja päällä ollut pusero. Hoitotoimenpiteiden vuoksi A:n housut jouduttiin leikkaamaan hänen päältänsä pois. Mitkä seuraavista esineistä korvataan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen perusteella?
- a) silmälasit
 - b) kännykkä
 - c) pusero
 - d) sairaalassa leikatut housut. (2 p)

Sirpa Kukkonen – Terttu Karmavalo: Työtapaturmakirja, Työtapaturmien ja ammattitautien korvaus- ja vakuutusasiat, 14. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Tampere 2014, s. 115 ja 116

11. Kerro, milloin työtapaturmassa kuolleen henkilön avopuoliso on oikeutettu saamaan työtapaturmalain perusteella perhe-eläkettä ja miten lesken uusi avio- tai avoliitto vaikuttaa perhe-eläkkeeseen. (4 p)

Sirpa Kukkonen – Terttu Karmavalo: Työtapaturmakirja, Työtapaturmien ja ammattitautien korvaus- ja vakuutusasiat, 14. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Tampere 2014, s. 137–139

12. A jäi työmatkallaan auton yliajamaksi. Liikenneonnettomuuden yhteydessä rikkoutui myös A:n juuri ostama kannettava tietokone. A haki korvauksia sekä lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta että vahingon aiheuttaneen auton liikennevakuutuksesta. Kumman vakuutuksen perusteella

korvataan A:n hoitokulut, ansionmenetyks työkyyvyttömyysajalta, vamman aiheuttama kipu ja särky, kosmeettinen haitta, pysyvä haitta sekä rikki mennyt tietokone? (3 p)

Sirpa Kukkonen – Terttu Karmavalo: Työtapaturmakirja, Työtapaturmien ja ammattitautien korvaus- ja vakuutusasiat, 14. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Tampere 2014, s. 145 ja 146

13. Mitä esinevahingolla tarkoitetaan? Mitä korvauksia esinevahingon johdosta voidaan maksaa? (3 p)

Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs: Vastuuvakuutus, 3. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2014 s. 55–58

14. Omaisuusvakuutuksen vakuutusmäärällä on keskeinen merkitys korvaustilanteessa. Kenen vastuulla on vakuutusmäärän oikeellisuus ja miten alivakuutus vaikuttaa korvauksen määrään? (3 p)

Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2011, s. 155–157, 403 ja 404

15. Selvitä, milloin vahinko on aiheutettu työssä työnantajan vastuuta määritettäessä. (3 p)

Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs: Vastuuvakuutus, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2014, s. 28 ja 29

16. Lakisääteisten tapaturvavakuutusten ja -vahinkojen käsittelyssä tarvitaan monia erilaisia henkilötietoja. Selvitä kenellä on oikeus saada näitä tietoja. (3 p)

Sirpa Kukkonen – Terttu Karmavalo: Työtapaturmakirja. Työtapaturmien ja ammattitautien korvaus- ja vakuutusasiat. 14. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2014, s. 168 ja 169

17. Useasti vakuutusehtoihin sisältyy maininta ikävähennyksen tekemisestä ja vähennyksen laskentatavasta. Selvitä, miksi ikävähennyksiä käytetään ja minkä kaltaisissa vakuutuksissa niitä tavallisesti käytetään. (3 p)

Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2011, s. 399–402

18. Riskienhallintaprosessi koostuu laajimmillaan viidestä eri vaiheesta. Mitkä ne ovat? (3 p)

Ilkka Ilmonen – Jani Kallio – Jani Koskinen – Markku Rajamäki: Johda riskejä – käytännön opas yrityksen riskienhallintaan. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 84–86

19. Mistä vakuutuksista peritään vakuutusmaksuveroa? Kerro myös suoritetun vakuutusmaksuveron vähennyskelpoisuudesta yritysasiakkaan verotuksessa. (4 p)

Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2011, s. 173 ja 446; Ilkka Ilmonen – Jani Kallio – Jani Koskinen – Markku Rajamäki: Johda riskejä – käytännön opas yrityksen riskienhallintaan. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s.134

20. Selvitä, mitkä ovat ne neljä vaatimusta, joiden mukaisesti vakuutusmaksut määrätään. (4 p)

Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2011, s. 173

VAKUUTUSMEKLARITUTKINTO 12.3.2015, HENKIVAKUUTUSOSA

Kirjoita jokainen vastaus eri paperille. Merkitse jokaiseen vastauspaperiin ilmoittautuessasi saamasi henkilönnumero, älä nimeäsi. Jos jätät vastaamatta johonkin kysymykseen, jätä kuitenkin vastauspaperi, josta ilmenevät henkilönnumerosi ja kyseisen kysymyksen numero. Kysymyskohtainen enimmäispistemäärä on mainittu kunkin kysymyksen kohdalla. Tentin enimmäispistemäärä on 50 pistettä.

Vastaukset arvostellaan tenttimateriaalin perusteella.

Kysymykset 1–14 ovat monivalintatehtäviä. Valitse oikea vaihtoehto. Vain yksi vaihtoehto on oikea. Merkitse vastauksesi kysymyspaperiin.

1. Mikä seuraavista sairauskassoihin liittyvistä väittämistä EI pidä paikkaansa?

- a) Sairauskassan jäsenmaksun voi vähentää verotuksessa.
- b) Sairauskassan maksamat kulukorvaukset ovat verottomia.
- c) Sairauskassojen maksamat päivärahat ovat veronalaista tuloa.
- d) Sairauskassa voi korvata myös sellaisia kuluja, joita ei korvata Kelan sairausvakuutuksesta. (1,5 p)

a); Yrjö Mattila (toim.): Toimeentuloturva. 3. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2014, s. 28

2. Mikä seuraavista sosiaalivakuutusta koskevista väittämistä pitää paikkansa? Sosiaalivakuutus on

- a) yleensä julkisen tai yksityisen sektorin järjestämää perusturvaa.
- b) julkisen vallan järjestämää pakollista vakuutusta sosiaalisten riskien varalta.
- c) sosiaalisilla perusteilla vakuutusyhtiöiden hoitamaa, mutta julkisen vallan hinnoittelemaa vakuuttamista.
- d) julkisen vallan järjestämää pakollista tai vapaaehtoista vakuutusta. (1,5 p)

b); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 10

3. Ylin muutoksenhakuelin työeläkeasioissa on

- a) hovioikeus.
- b) korkein oikeus.
- c) vakuutusosasto.
- d) korkein hallinto-oikeus. (1,5 p)

c); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 154

4. Potilasvahingon johdosta EI makseta korvausta

- a) kärsimyksestä.
- b) ansionmenetyksestä.

- c) tarpeellisista sairaanhoitokustannuksista.
- d) pysyvästä kosmeettisesta ja toiminnallisesta haitasta. (1,5 p)

a); Yrjö Mattila (toim.): Toimeentuloturva. 3. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2014, s. 30 ja 31

5. Jos yrittäjä on laiminlyönyt YEL-vakuutuksen maksujen maksamisen,

- a) sillä ei ole vaikutusta hänen eläketurvaansa.
- b) vanhentuneet vakuutusmaksut vaikuttavat eläkkeen määrään työtulon vähentämisen kautta.
- c) kaikki maksamattomat vakuutusmaksut voidaan kuitata yrittäjälle aikanaan maksettavasta YEL-eläkkeestä.
- d) kaikki maksamattomat vakuutusmaksut voidaan vähentää muistakin työeläkkeistä. (1,5 p)

b); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonon – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s.72

6. Mikä seuraavista rahanpesun ja terrorismin rahoitusta koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa tarkoitetut ilmoitukset tehdään rahanpesun selvittelykeskukselle.
- b) Edellä mainitussa laissa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia ovat vain vakuutusyhtiöt, mutta eivät esimerkiksi vakuutusmeklarit.
- c) Rahanpesun selvittelyvelvollisuus koskee vain säästövakuutuksia.
- d) Terrorismin rahoittaminen on tällä hetkellä merkittävin rahanpesukeino. (1,5 p)

a); Teemu Jokela – Veera Lammi – Ilkka Lohi – Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 6. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 432 ja 436

7. Finanssivalvonta

- a) valvoo ainoastaan, että vakuutusyhtiöt noudattavat vakuutustoimintaa koskevaa lainsäädäntöä.
- b) valvoo, että vakuutusyhtiöt noudattavat vakuutustoimintaa koskevaa lainsäädäntöä ja hyvää vakuutustapaa.
- c) ei valvo vakuutusyhtiöiden toimintaa lainkaan, koska valvonta kuuluu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.
- d) ei valvo vakuutusyhtiön toimintaa silloin, kun vakuutuksia tarjotaan kuluttajille, koska tällöin valvonta kuuluu kuluttaja-asiamiehelle. (1,5 p)

b); Teemu Jokela - Veera Lammi - Ilkka Lohi - Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 6. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2013, s. 445 ja 460

8. Mikä seuraavista maatalousyrittäjän eläkettä (MYEL) koskevista väittämistä EI pidä paikkaansa?

- a) Saadakseen luopumistuen on maatalousyrittäjän luovuttava maatalouden harjoittamisesta, mutta hän voi jatkaa metsätalouden hankintatöitä.
- b) Maatalousyrittäjän edunsaajalla on oikeus perhe-eläkkeeseen ja ryhmähenkivakuutus-korvaukseen.
- c) Maatalousyrittäjän eläkkeen karttumisprosentti muuttuu korkeammaksi 53 vuoden iässä.

d) Maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutetaan tietyin edellytyksin myös eräät tieteellistä työtä varten apurahaa saaneet henkilöt. (1,5 p)

a); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonon – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: *Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 74, 166, 168 ja 169.*

9. Mikä seuraavista työeläkevakuutusmaksujen takaisinlainausta koskevista väitteistä EI pidä paikkaansa?

a) Työnantajalla on oikeus lainata eläkevakuutusyhtiöltä takaisin osa vakuutukseensa kertyneestä eläkerahastosta.

b) Työnantajalla ei ole oikeutta lainata työntekijän maksuosuutta vastaava eläkerahaston osaa.

c) Takaisinlainauksella tulee olla riittävä vakuus, joka vaikuttaa myös lainakoron marginaaliin.

d) Pienin takaisinlainauksen määrä on 10 000 euroa ja laina-aika voi olla enimmillään 20 vuotta. (1,5 p)

d); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonon – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: *Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 61.*

10. Mikä seuraavista vapaamuotoisia ryhmäeläkevakuutuksia koskevista väitteistä pitää paikkansa?

a) Perinteisten vapaamuotoisten ryhmäeläkevakuutusten perusteella maksettavat etuudet sovitetaan yhteen yleensä lakisääteisten etujen kanssa.

b) Lisäeläketurvan järjestäminen tapahtuu nykyisin harvemmin maksuperusteisilla (*defined contributions*) ryhmäeläkevakuutuksilla, koska tällaiset vakuutukset voivat muodostua työnantajalle maksuiltaan raskaiksi.

c) Vakuutusyhtiön vastuuseen työntekijöille, jotka ovat vakuutettuina, vaikuttaa paitsi tehty vakuutus sopimus myös työnantajan työntekijöilleen lisäeläketurvasta antamat sitoumukset.

d) Jos työntekijä eroaa vakuutuksen ottaneen yrityksen palveluksesta, hän menettää lisäeläke-etuuden. (1,5 p)

a); Teemu Jokela - Veera Lammi - Ilkka Lohi - Timo Silvola: *Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 6. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2013, s. 137–141*

11. Mikä seuraavista vakuutuksenottajan tiedonantovelvollisuuteen liittyvistä väitteistä EI pidä paikkansa?

a) Jos vakuutuksenottaja on vakuutushakemusta täyttäessään kertonut vakuutusyhtiön asiamiehelle sairaudesta, yhtiö ei voi vedota sairauteen liittyvään tiedonantovelvollisuuden laiminlyöntiin.

b) Vakuutuksenottajan on kerrottava kysytyistä sairauksista, vaikka ne olisivat käyneet ilmi jo hänen muiden vakuutusten perusteella tekemistään korvaushakemuksista.

c) Jos vakuutuksenottaja ja vakuutettu ovat eri henkilöitä, tiedonantovelvollisuus on yleensä vakuutetulla.

d) Jos vakuutuksenottajan ilmoittamissa terveystiedoissa tapahtuu muutoksia sen jälkeen, kun vakuutuksenottaja on lähettänyt vakuutushakemuksen vakuutusyhtiölle, vakuutuksenottajan on täydennettävä hakemustaan ilmoittamalla vakuutusyhtiölle tapahtuneista muutoksista. (1,5p)

d); *Teemu Jokela - Veera Lammi - Ilkka Lohi - Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 6. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2013, s. 236, 242 ja 243*

12. YEL-vakuutuksen alkaessa yrittäjälle vahvistetaan vuosittainen työtulo. Mikä seuraavista yrittäjän työtulon määrittelyä koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Työtulon määrä on suunnilleen samansuuruinen kuin yhtiön kirjanpidollinen tulos.
- b) Työtulon määrään vaikuttaa olennaisesti yrittäjän veronalaisten tulojen ansiotulo-osuus.
- c) Jos yrittäjällä on useita yritystoimintoja, työtulo vahvistetaan sen yrityksen perusteella, jossa yrittäjän työpanos on suurin.
- d) Työtuloa voidaan sen vahvistamisen jälkeen laskea tai korottaa olosuhteiden muuttumisen vuoksi, mutta muutos ei tule voimaan taannehtivasti. (1,5 p)

d); *Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonon – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 68–70*

13. Mikä seuraavista eläke- tai säästöhenkivakuutuksen peruuttamiseen liittyvistä väitteistä pitää paikkansa?

- a) Peruuttaminen on tehtävä 14 päivän kuluessa vakuutussopimuksen tekemisestä.
- b) Vakuutuksen irtisanominen on erityisesti vakuutuksen alkuvaiheessa yleensä edullisempi vaihtoehto vakuutuksenottajalle päästä irti vakuutuksesta kuin sen peruuttaminen.
- c) Vakuutuksenantajan on palautettava peruuttamistapauksessa vakuutuksenottajalle kaikki tämän maksamat vakuutusmaksut.
- d) Vakuutuksenottajan peruuttaessa eläke- ja säästöhenkivakuutuksen vakuutukseen liittyvä riskihenkivakuutus peruuntuu automaattisesti. (1,5p)

d); *Teemu Jokela - Veera Lammi - Ilkka Lohi - Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 6. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2013, s. 288*

14. Suomen työeläkejärjestelmässä kerätään maksuina rahaa, josta osa jaetaan samana vuonna eläkkeinä ja osa rahastoidaan tulevien vuosien eläkkeiden maksuun. Kuinka paljon maksuista rahastoidaan tulevia eläkkeitä varten?

- a) neljäsosa
- b) kolmasosa
- c) puolet
- d) kaksi kolmasosaa. (1,5 p)

b); *Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonon – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 16*

15. Määrittele mitä henkilövakuutuksessa tarkoittavat seuraavat:

- a) vakuutuksenantaja
- b) vakuutuksenottaja
- c) vakuutettu
- d) edunsaaja (4 p)

Teemu Jokela - Veera Lammi - Ilkka Lohi - Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 6. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2013, s. 217–220

16. Selvitä, missä tilanteissa vakuutusyhtiö voi irtisanoa vapaaehtoisen henkilövakuutuksen. (3 p)

Teemu Jokela - Veera Lammi - Ilkka Lohi - Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 6. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2013, s. 309–311

17. Selvitä, mitä tarkoittaa vakuutusyhtiön takautumis- eli regressioikeus sekä missä tapauksissa ja miksi vakuutusyhtiöllä on tällainen oikeus. (3 p)

Teemu Jokela - Veera Lammi - Ilkka Lohi - Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 6. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2013, s. 330 ja 331

18. Työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytykset. Mitä seikkoja otetaan huomioon, kun arvioidaan työkykyä? (3 p)

Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonon – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 121 - 123

19. Ensisijaisten etuuksien vähentäminen työeläkkeestä. Selvitä, mitä nämä etuudet ovat ja kuinka ensisijainen etuus vaikuttaa maksettavaan työeläkkeeseen. (3 p)

Yrjö Mattila (toim.): Toimeentuloturva. 3. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2014, s. 77 ja 78. Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonon – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 111 ja 112

20. Eläkejärjestelmiä on luokiteltu kolmeen pilariin niiden ominaisuuksien perusteella muun muassa Euroopan Unionissa. Kerro, mitä eläkevakuutusmuotoja kuhunkin pilariin yleensä luetaan sekä näiden eläkkeiden pakollisuus tai vapaaehtoisuus. (3 p)

Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonon – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 12 ja 13

21. Kerro, miten matkustajavakuutuksessa tavanomaisesti määritetään vakuutuksen voimassaolo sekä mihin näillä määritteillä pyritään. (3p)

Teemu Jokela - Veera Lammi – Ilkka Lohi – Timo Silvola: Vapaaehtoinen Henkilövakuutus, 6. uudistettu painos, Finanssi- ja Vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s 193 ja 194

22. Vakuutuksen omistajalla on oikeus edunsaajan määräämiseen ja aikaisemmin annetun määräyksen muuttamiseen. Listaa tästä yleisperiaatteesta neljä merkittävää poikkeussääntöä. (4p)

Teemu Jokela - Veera Lammi – Ilkka Lohi – Timo Silvola: Vapaaehtoinen Henkilövakuutus, 6. Uudistettu painos, Finanssi- ja Vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 338

23. Selosta, millaisia vakuutusmaksujen laskentatekniikoita henkilövakuutuksissa käytetään. (3 p)

Teemu Jokela - Veera Lammi – Ilkka Lohi – Timo Silvola: Vapaaehtoinen Henkilövakuutus, 6. Uudistettu painos, Finanssi- ja Vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 381–386